Universitätsbibliothek Paderborn

De eruditione christifideliu[m]

Herolt, Johannes

Colonie, 27. X. 1496

Quatuor sunt signa [con]trit[i]o[n]is.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30784

Visual Library

¶ De pͥma parte peniten/
tie. ſcꝫ de ꝯtritōe.

CONtritio ſcḋm btm̄ Thomā ſup
4. diſt. 17. eſt dolor voluntarie
aſſumptus ꝑ peccatis cū ꝓpoſi/
to cōfitendi ⁊ ſatiſfaciendi. Querit᷑ vtrū
ꝯtritio debeat eſſe maxia. Rn̄deo quā
tū ad īteriorem dolorē ⁊ diſplicētiam dꝫ
eſſe maxim᷒ dolor. qḋ ꝓbat᷑ ꝑ tria. Pri/
mo: qꝛ ī nulla re debem᷒ hr̄e tantā com
placentiā ſicut ī deo. mō hoc totū perdi
mus cū pcc̄o mortali. ⁊ ꝯtraria ꝯtrarijs
curant᷑. Ergo de pcc̄o cōmiſſo maximū
dolorē ⁊ diſplicentiā hr̄e debem᷒. Se/
cundo ꝓbat᷑ qn̄ quis offendit aliquē di
lectū q̄nto pl᷒ deꝫ dolet tanto magꝭ eū
dilexit Sed deū ſup oīa diligē debem᷒
quem peccādo offendim᷒. igit᷑ ⁊c̄. Ter
tio ꝓbat᷑ qn̄ quis aliquā rē perdit tanto
plus dolet quāto melior ipa res ē. Or
hō plus dolet de amiſſione vnius flore/
ni q̄ꝫ denarij. Sed deus eſt ſummū ⁊ in
finitū bonū quem peccando offendim᷒
⁊ perdimus. igit᷑. ⁊c̄. Ex quibꝫ ſequitur
ꝙ dolor contritōis q̄ntū ad īteriorē diſ/
plicentiā dꝫ eſſe maior omī dolore q̄ tē/
poralit᷑ p̄t hoī accidere. etiā ſi oīa bona
tpalia ꝑderet. vel pat᷑ ⁊ mat᷑ vl᷑ vxor ⁊ fi/
lij. ⁊ cōiter oēs ꝯſanguinei morerent᷑ Er
go ī vera amaritudīe cordis ⁊ ꝯtritōne
deflere debem᷒ offenſam dei ⁊ mortē no
ſtre ꝓprie aīe: Vn̄ Innocenti᷒ de vilita/
te ꝯditōis hūane. Sentiat ſe culpabili/
ter durū ⁊ dure culpabilem q̄ amici ſui
mortē corpalem deplorat. ⁊ ſpūalem aīe
ſue mortem non deflet:

¶ Quatuor ſūt ſigna ꝯtritōis.

COntritionis ſigna ſunt quatu/
or per que cognoſci poteſt an de/
us per contritionem indulſerit
ſibi peccata. qꝛ ſine vera contritione nul/
lo mō fit remiſſio peccatorum. Primuꝫ
ſignū ſi de preteritis peccatꝭ dolet: ⁊ ī fu
turū ſe firmiter cauere ꝓponit. ſic ꝙ poti
us vellet ſubire oēm penam in generali
loquendo. vel etiā mori corporaliter vl᷑
mēdicare q̄ꝫ ampli᷒ ſcient᷑ mortalit᷑ pec
caē. Vn̄ apl's. Quis nos ſepabit a cha
ritate chri. an pſecutio aut fames. Se/
cūdū ſignū eſt ſi ipe penitēs paratus eſt
facere ſatiſfactionem leſis ſiue in rebus:
ſcꝫ reſtituendo omnia iniuſta. ſiue fama
ſcꝫ reuocando ꝙ falſe ⁊ mendaciter ſuuꝫ
ꝓximum īfamauerit. ſiue in corpoē vul/
nerando. ſiue virginitatem virginuꝫ cor/
rumpendo: ⁊ ſic de alijs offenſis. Et in
quibus non poteſt ſatiſfacere doleat. et
habeat ꝓpoſitum ſatiſfaciendi cum aliq̄
modo poterit. Unde Bernar. Qui ve
raciter penitet quicq̄d ſibi ꝓ culpa quā
odit iniungit᷑: tacita conſcientia patien/
ter amplectitur. Tertium ſignum ꝙ ꝑ/
cat offenſoribus quomodocūqꝫ ⁊ quan/
tumcūqꝫ ⁊ q̄ꝫ grauit᷑ offenſus ſit ab alio
ſiue in rebꝫ ſiue ī fama ſiue ī pſona. Uel
etiā ſi grauior offenſio accidiſſet vl᷑ in fu
turū accideret parat᷒ ē ī aīo ſuo ꝓpt᷑ deū
īdulgere. vt ds̄ ſibi pcc̄a ſua īdulgeat.
Sed q̄ nō vult īdulgere: nō eſt vere ꝯtri
tus. nec ver᷒ penitēs. Vn̄ Chriſo. d̄ cō
punctōe cordis. Qualē vis erga te eē de
um cū delicto ꝓ veniā poſcis: talē te exhi
bere debes his qui deliquerūt ī te Vn̄
Aug᷒. Unuſq̄ſqꝫ talē īdulgētiam acce
ptur᷒ eſt a dō q̄lem ⁊ ipe dederit ꝓximo
Ergo illi qui adhuc ſtant in rancore: et
nolunt indulgere: non ſunt abſoluendi.
nec cum ſacra communione communi/
candi. Quartum ſignum eſt ſi officium
vel negociū qḋ ſine pcc̄o mortali non p̄t
exerceri parat᷒ eſt reſignare. Ergo illi q̄
hn̄t t'lia officia. q̄ nl'lo mō ſine pcc̄o mor
tali pficere pn̄t: ſic traditores lenones. ⁊
ſic de alijs (⁊ p quibꝫ inhibet᷑ eis cōmu
nio) ſemp ſūt in pcc̄o mortali ⁊ ī ſeruicio
diaboli die noctuqꝫ. ⁊ inſup ſunt priua/
ti omni bono totius eccleſie. ⁊ nihil poſ/
ſunt in iſto ſtatu facere quod ſit eis meri
torium vite eterne. licet quandoqꝫ confi
teantur. tamē nihil valet eis talis cōfeſ/
ſio ex quo deſiſtere a tali officio nolunt.
Sed hoc non intelligitur de ill' qui ha/

bent artificia bona ⁊ honesta ⁊ vtilia que
licite cū d̄o possūt fieri sicut sutores .sar/
tores. ⁊ sic de alijs Et tales qn̄ fideliť la
borant: ⁊ sunt sine peccato mortali tunc
omnis labor erit eis meritorius. Sed si
infideliť laborāt ⁊ fraudulenť :tūc tales
habebunt duplex dānum: quia hic ī p̄/
senti habent paupertatem in labore ma
gno. ⁊ cum hoc eternam dānatōem ī fu
turo. ergo omnes mechanici ⁊ laborato
res debent suos labores fideliter perfi/
cere. ⁊ omni die oēs labores deo omni/
potenti offerre: tunc retribueť eis in vita
eterna. Vn̄ Greg⁹ Oē bonū qd̄ agim⁹
ꝑ intentionē semꝑ ad celestia leuem⁹ vn̄
ps̄. Labores manuum tuarum. ⁊c̄.

G ¶ Querif vtꝝ reqrať ꝯtritio d̄ q̄/
libet peccato mortali. Respōdeo ꝺm pe
trum damascenum in. 4. dist. 17. Q꞉ in
omni peccato mortali est actualis auer/
sio voluntatis a deo ad pcc̄m. ⁊ ꝯtraria
ꝯtrarijs curanť: oportꝫ ḡ ꝙ ī omī remis/
siōe pcc̄i mortaľ sit actuaľ auersio a pec/
cato ad deū: que q̄dem contritio appel/
latur. De peccatis tamen oblitis suffi/
cit generalis contritio cum conatu ad re
cordādum ⁊ dolendum. Sed nec solū
de peccato oblito debet q̄s in genē do/
lere: sed ⁊ d̄ obliuione eiusdem que ex ne
gligentia contingit. Item sciendū ꝙ de
pcc̄o maiori debꝫ esse maior dolor quia
maiori offēse maior pena debetur ⁊ ma/
ior satisfactio requiritur. Querif vtrum
ꝯtritio possit tollere totuꝫ reatum pene
Respondeo ꝺm pe. vbi. s̄. ꝯtritionis ac
censio p̄t attēdi dupliciter. vľ ex ꝑte cha
ritatis: q̄ causat displicētiam peccati. vľ
ex parte doloris qui in sensitiua excitať.
⁊ in vtroqꝫ m̄ō potest tm̄ intendi cōtri/
tio ꝙ tota pena remittiť. Exempluꝫ pa
ret de latrone q̄ cū xp̄o pepēdit in cruce
Exemplum ī dyalogo Cesarij. Tēpo
re Innocentij pape erat mulier quedaꝫ
igne libidinis accensa que ꝓprium ada/
mauit filium. de quo concepit ⁊ genuit
filium alteruꝫ. Terrore igiť percussa mi
ro modo dolet timēs se tradi sathane vľ
morte subitania iterire. Deo miserāte d̄
satisfactōe anxiari cepit. p̄habito igiť p̄/
us ꝯsilio sacerdotis sui: infantulū secum
tollēs romā venit cū multa iportunitate
⁊ magna ꝯtritōe dn̄i Innocencij oculis
se ingessit: cū tantis lachrymis ⁊ clamo
rib9 cunctis audiētib9 faciens ꝯfessiōem
vt oēs verterēť in stuporem Gestauit in
brachijs infantē cōmissi sceleris testem.
Videns dn̄s papa in muliere tantā cō
tritionem. ⁊ quia vere esset penitens: mi
scdia motus super eam sicut prudens
medicus volens infirmum plene ⁊ cito
sanare: medicinam etiā vere contritiōis
ꝓbare p̄cepit. vt in tali veste corā eis ap
pareret: in quali venerat ad filium cum
peccaret. Illa cōfusionem eť nā tempo/
rali anteponens: mox exiuit. ⁊ vestes de
posuit ⁊ ī camisia redijt. Et ꝙ̄ paratis/
sima foret ad omnē satisfactioneꝫ in talē
obedientia satis ostendit. Considerās
vir beatissimus tali obedientie tali vere/
cundie tali penitētie nullius peccati pe
nam posse resistere: coram omnib9 dixit
ad mulierem. Dimissum est pcc̄m tuuꝫ
vade ī pace: ⁊ nihil ampli⁹ iunxit ei Au
diuit hoc q̄dā d̄ cardinalib9: murmurā
do rep̄hendit papā dicēs ad tātā culpā
tā breuē pniam nō sufficere. Cui ille re/
spōdit. Si ego iiuste egi cū muliere ista
⁊ si isufficiēs est pnia ei⁹ corā d̄o potesta
tē hꝫ diabol⁹ igredi corp⁹ meū et coraꝫ
oibus me vexet. si vero iiuste me rep̄hen
dis sic̄ tibi fiat. Et statim diabol⁹ car/
dinalem eundē vexare cepit: ꝑ cui⁹ vexa
tōem perfectā mulieris pniam deus pa
lam ostendit. Tandē cōmuni oratione
purgatus cardinalis didicit ī sua vexa/
tione diuine misericordie de cetero non
oblatrare.

¶ De confessione.

Confessio ꝺm Raymūdū est le/
gittima coram sacerdote pecca/
ti declaratio. Querif. vtꝝ ꝯfes/
sio sit de necessitate salutis. Respondeo